

9 maja br. w Bielsku-Białej odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa poświęcona przyszłości systemu nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPO), zorganizowana przez Akademię Nauk Stosowanych. Tegoroczne wydarzenie odbywało się pod hasłem: „Nieodpłatna pomoc prawna jako element budowania społeczeństwa obywatelskiego. Część II: U progu Reformy” i stanowiło kontynuację ubiegłorocznej inicjatywy. W konferencji udział wzięli przedstawiciele środowisk akademickich, prawniczych, organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej i lokalnej.

W pierwszym panelu, zatytułowanym „Refleksje nad systemem NPP/NPO w Polsce” i moderowanym przez adw. Mariusza Hassę, Przewodniczącego Zespołu ds. NPP przy Instytucie Legislacji NRA, głos zabrali eksperci wskazujący na główne problemy obecnego systemu.

Dr Marian Błachut (ANSBB, burmistrz Czechowic-Dziedzic) zaprezentował doświadczenia jednostek samorządu terytorialnego w organizowaniu punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, zwracając uwagę na braki kadrowe i niedofinansowanie. SSR Mariola Adamiec-Witek (ANSBB) dokonała krytycznej analizy przepisów kwalifikacyjnych dotyczących osób świadczących pomoc prawną i obywatelską. Jej zdaniem niezbędne jest wprowadzenie jednolitego systemu szkoleń i certyfikacji. Następnie R.pr. Marek Tatarczuk z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie przypomniał, że punkty NPP od dziewięciu lat stanowią istotne uzupełnienie krajowego systemu ochrony praw człowieka. Podkreślił konieczność rozwijania systemów monitorowania jakości usług.

Drugi panel pn. „U progu reformy systemu NPP/NPO” – moderowany przez adw. Magdalенę Grabarczyk, Zastępczynię Dyrektora Instytutu Legislacji NRA, poświęcony był analizie projektu nowelizacji ustawy (UD69), przyjętego przez Radę Ministrów 15 kwietnia 2025 r. Ekspert z niepokojem odniósł się do proponowanych rozwiązań i ich potencjalnych skutków społecznych.

Adw. dr Alicja Maciejowska (ANSBB) wskazała na ambiwalentny charakter porad zdalnych – z jednej strony mogących usprawnić dostępność usług, z drugiej jednak niosących ryzyko naruszenia poufności, problemów technicznych oraz braku relacji interpersonalnej między doradcą a beneficjentem. Adw. Dorota Kulińska przedstawiła wystąpienie poświęcone zagrożeniom dla tajemnicy zawodowej. Podkreśliła, że projektowane zmiany w zakresie zdalnych usług prawnych, bez odpowiednich zabezpieczeń prawnych i technologicznych, mogą poważnie naruszyć prawa obywateli i podważyć zaufanie do zawodów prawniczych. Z kolei Natalia Szulik, Naczelnik Wydziału NPP w Ministerstwie Sprawiedliwości, zaprezentowała stanowisko resortu. Pomimo szczegółowej prezentacji założeń reformy, uczestnicy panelu wskazywali na brak szerokich konsultacji społecznych i nieuwzględnianie głosu środowisk zawodowych. Dr Grzegorz Kubalski, Zastępca Dyrektora Biura Związku Powiatów Polskich, zaznaczył, że powiaty nie mają odpowiedniego wsparcia finansowego na realizację zadań związanych z systemem NPP.

Trzeci panel pn. „Reforma systemu z perspektywy praktyków” - prowadzony przez adw. Dorotę Kulińską - miał charakter programowy i deklaracyjny. Głos zabrali: r.pr. Ryszard Ostrowski (Krajowa Izba Radców Prawnych), adw. dr Mariusz Hassa (NRA, ANSBB), dr Grzegorz Kubalski (Związek Powiatów Polskich) oraz Marcin Kałużny (Prezes Stowarzyszenia Sursum Corda). Wszyscy prelegenci zgodnie podkreślili brak waloryzacji finansowania systemu, wskazywali na zagrożenia wynikające z porad zdalnych oraz sprzeciwiali się planowanej likwidacji obowiązku składania oświadczenia o niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej przez beneficjentów. Zwracali również uwagę na niezrozumiałe pomijanie w procesie legislacyjnym postulatów środowisk prawniczych, w tym dotyczących możliwości

Potrzeba kompleksowej reformy systemu nieodpłatnej pomocy prawnej

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 28, maj 2025 12:21

Joanna Gryboś-Chechelska

Odslony: 554

zastępowania doradców obywatelskich przez profesjonalnych pełnomocników.

W świetle przeprowadzonych analiz uczestnicy konferencji wystosowali wspólne stanowisko, w którym zaapelowali o wstrzymanie prac nad projektem nowelizacji ustawy UD69, zwołanie posiedzenia Rady NPP z udziałem wszystkich interesariuszy oraz rozpoczęcie prac nad kompleksową reformą systemu. W związku z tym do Premiera skierowano petycję, pod którą zachęcamy do złożenia podpisu – [TUTAJ](#).

Zaproponowano również organizację „okrągłego stołu”, którego celem będzie wypracowanie spójnej i jednolitej koncepcji prawnej, odpowiadającej zasadom pomocniczości i sprawiedliwości społecznej, gwarantującym obywatelom realny dostęp do pomocy prawnej na najwyższym poziomie.

Związek Powiatów Polskich objął patronatem honorowym to wydarzenie.